

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

CLUB ARTIBUS

Poikkitieteellisen taidekasvatusohjelman kehittämisehdotus

Pro Artibus | Elverket | Tammissaari

Åsa Lönnqvist

Kulttuurituotannon koulutusohjelma AIK (240 op)

11 / 2017

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Åsa Lönnqvist	Sivumäärä 33 ja 7 liitesivua
Työn nimi CLUB ARTIBUS - Poikkiteollisen taidekasvatusohjelman kehittämisehdotus taidekeskus Elverketin Tammisaassa.	
Ohjaava opettaja Arto Lindholm	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Pro Artibus -säätiö, toim.johtaja Sabina Westerholm	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tilaajan, Pro Artibus -säätiön, perustehtäviin kuuluu visuaalisen taiteen edistäminen kaikkialla suomenruotsalaisessa Suomessa. Säätiö ylläpitää taidekeskus Elverketiä sekä kaksi taiteilijaresidenssiä Tammisaassa ja taidetila Sinne Helsingin keskustassa. Toiminta kattaa laajan toiminnan kuvataiteen saralla. Taidekasvatus lasketaan yhtenä säätiön tärkeämpänä painopisteenä.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoitus on esittää kehittämisehdotus Pro Artibus -säätiön Tammisaassa sijaitsevan Elverket -taidekeskuksen yleisötyöohjelmalle. Ehdotettu yhteistyötoimintamalli voi mahdollisesti myös hyödyntää muissa kulttuuri- tai koulutusalailla toimivissa taideorganisaatioissa tai -yhteisöissä.</p> <p>Opinnäytetyössä käytetyt keskeiset menetelmät ovat benchmarkkaus, organisaation sisäiset kehittämispalaverit ja yleisöhaastattelut.</p>	
Asiasanat kulttuurituotanto, palvelumuotoilu, kehittäminen, yhteistyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Åsa Lönnqvist	Number of Pages 33 + 7
Title CLUB ARTIBUS – A development proposal for a cross disciplinary arts education program for the Art Centre Elverket in Tammisaari.	
Supervisor Arto Lindholm	
Subscriber and/or Mentor Pro Artibus foundation, Executive Director Sabina Westerholm	
Abstract <p>The Pro Artibus foundation, with the main mission to promote visual arts in all parts of the Swedish-speaking regions of Finland. The foundation runs the Art Centre Elverket and two Artist in Residence programmes in Tammisaari (Ekenäs), and Gallery Sinne in Helsinki. The business covers a wide range of activities in the field of visual arts. Art education is considered as being one of the most important priorities of the Foundation.</p> <p>The purpose of the thesis was to present a development proposal for the Art Centre Elverket in Tammisaari and it's public arts education program. The suggested cooperation model may also be utilized in other art organizations or societies in the field of cultural or education.</p> <p>The key methods used in the thesis are benchmarking, organizational development discussions and audience interviews.</p>	
Keywords Cultural Management, service design, development, cooperation	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 PRO ARTIBUS -SÄÄTIÖSTÄ.....	7
2.1 Yleisötyön rooli Pro Artibus -säätiön toiminnassa.....	8
3 MENETELMÄT.....	10
3.1 Sisäinen kehittämistyö.....	10
3.2 Henkilökunnan haastattelu ja ideointipalaveri.....	11
3.3 Benchmarking.....	12
3.3.1 Alueellinen benchmarkkaus.....	12
3.3.2 Muu benchmarkkaus.....	14
3.4 Yleisökysely.....	16
3.5 Kyselytutkimuksen tulosten analyysi.....	17
4 KEHITTÄMISEHDOTUS.....	22
4.1 Alueellinen poikkitaiteellinen ja -tieteellinen yhteistyö.....	22
4.2 Toimitilat.....	25
4.3 Lähettiläät.....	27
4.4 Jalkaudutaan muuallekin.....	28
4.5 QR-koodit.....	28
5 RAHOITUS.....	30
6 TUOTTEISTUSEHDOTUS JA AIKATAULU.....	31
7 PÄÄTÄNTÖ.....	32
LÄHTEET:.....	34
Liite 1:	36
Liite 2:	38
Liite 3:	39
Liite 4:	40

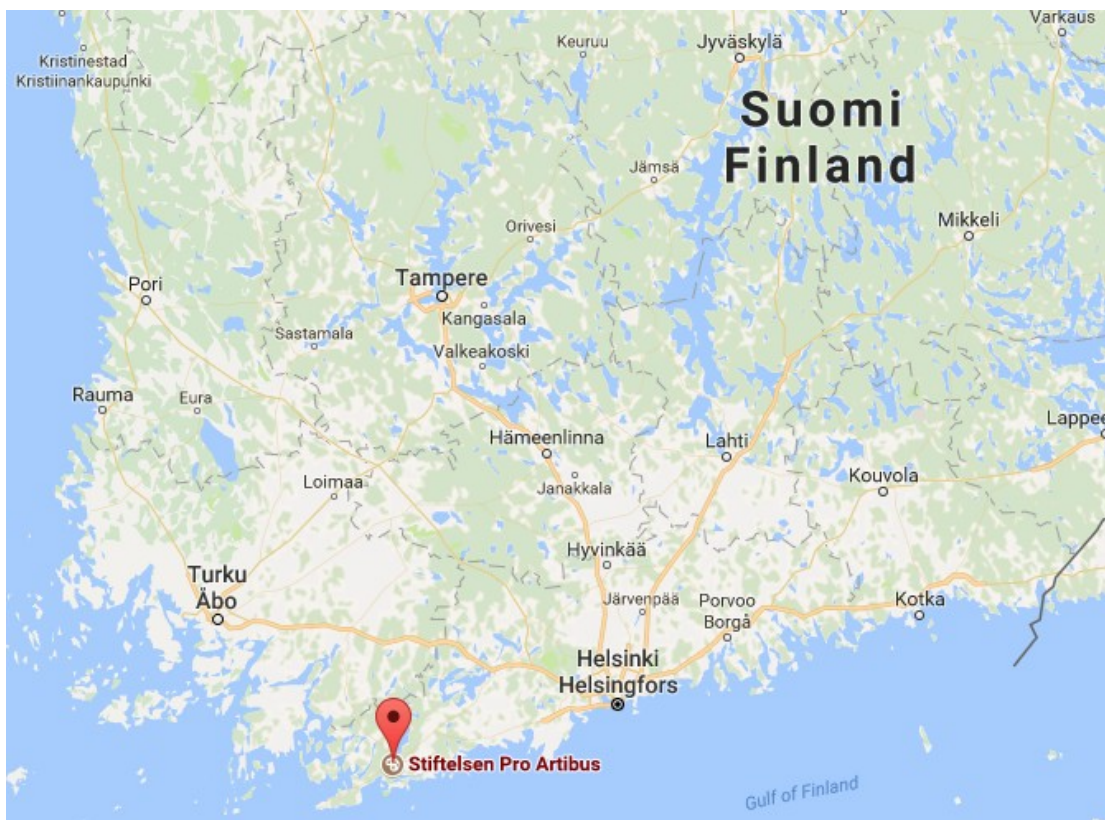
1 JOHDANTO

Monen kulttuurilaitoksen yleisö on laajasti, niin Suomessa kuin ulkomaillakin, jo pitkään todettu koostuvan enimmäkseen seniorikävijöistä. Puhutaan niin sanotusti ”kuolevasta” kävijäkunnasta. Tätä halutaan usein korjata panostamalla lapsiin ja nuoriin suuntautuvalla yleisötyöllä. On yksinkertaisesti pakko kasvattaa tulevaisuuden yleisöämme. (Löfgren 2015, 32) Perinteinen kohderyhmäajattelu taas on tänä päivänä jäämässä pikkuhiljaa taakse. On tiedostettu, että kuluttajaryhmät hajoavat yhä pienemmiksi ja kulttuurituottajien on ymmärrettävä erilaisten asiakkaiden yhä laajentuvia tarpeita ja yhteisiä intressejä. Kulttuurilaitosten on syytä hakeutua nuorennusleikkauksiin, löytää liiketoimintapotentiaalia oudoistakin yhteyksistä, jotta ne pystyvät houkuttelemaan uusia ja laajempia yleisöjä luokseen (Hero 2011,).

Opinnäytetyöni tilaaja Pro Artibus -säätiö onkin samankaltaisten haasteiden edessä Tammisaarella ylläpitämänsä Elverket taidekeskuksen kanssa. Vakiintunut kävijäkunta on melko kapea ja korkeaikäinen. Lapsia ja nuorisoa kohtaa galleriassa yleensä vaan kouluajan sisällä, ja nuoret aikuiset loistavat melkein kokonaan poissaolollaan. On myös todettu, että koululaisryhmiä näyttäisi välillä olevan vaikeampaa saada osallistumaan Elverketissä tarjolla oleviin opastettuihin näyttelyvierailuihin. Olen haastatellut muutamia peruskoulun luokanopettajia ja eri aineenopettajia, joista useampi tiedostaa, että heillä on nykyään hyvin kiireiset aikataulut. Heistä tuntuu, että aikaa ei aina riitä osallistua koulun ulkopuolella tapahtuvaan toimintaan siinä määrin kuin tahtoa löytyisi.

Pro Artibus -säätiön sisällä on keskusteltu mahdollisuudesta perustaa uutta, ensisijaisesti ala-asteikäisille suunnattua iltapäiväohjelmaa Tammisaaren Elverketiin. Ohjelmaa, jolla pitkäjänteisen panostuksen myötä halutaan saavuttaa uudenlaista ja kiinnostavaa 'kasva Elverketin kanssa' -toimintamallia. Halutaan välttää sitä riskiä, että nuorempi kävijäkunta katoaisi kokonaan.

Etelä-Suomessa sijaitseva Tammisaari on osa Raaseporin kaupunkia, johon kuuluu myös Karjaa ja Pohja. Aukkaita Raaseporissa on noin 28 400 ja kielijakauma on ruotsi 64,9 %, suomi 30,7 % ja muut kielet 4,4 %. Tammisaaren historia ulottuu aina 1500-luvulle, jolloin Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa antoi kaupunkioikeudet tälle pienelle kalastajakylälle. Tämä tapahtui vuonna 1546. Samoihin aikoihin myös Helsingille myönnettiin kaupunkioikeudet (<https://www.visitraseborg.com/fi/>).

Kuva 1: Pro Artibus -säätiön Elverket -taidekeskukseen on matkaa noin 100 km niin Helsingistä kuin Turusta. (Google maps)

Opinnäytetyöni aihe syntyi yhteisen keskustelun pohjalta työn tilaajan, Pro Artibus -säätiön toimitusjohtaja Sabina Westerholmin ja vastuulehtori Päivi Ruutiaisen kanssa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa millaista vastaavanlaista toimintaa alueelta jo löytyy, ja millaista kysyntää tämänkaltaiselle ohjelmatarjonnalle löytyisi. Opinnäytetyöni tuotos on mallipohja ja ehdotus laajennetulle yleisötyön yhteistyömuodolle, millä säätiö parantaisi näkyvyyttään ja löytäisi uutta nostetta Elverket -toimitiloille.

2 PRO ARTIBUS -SÄÄTIÖSTÄ

Pro Artibus säätiö perustettiin Svenska kulturfondenin toimesta itsenäiseksi osaksi sen organisaatiota vuonna 1989. Toiminta aloitettiin Tammisaassa vuonna 1991. Sen alkuperäisenä tehtävänä oli hoitaa ja kartuttaa kulturfondenin taidekokoelmaa. Kokoelma koostuu tänä päivänä yli 1000 teoksesta ja keskittyy nykytaiteilijoiden tuotantoon. Vuosien saatossa Pro Artibus -säätiön toiminta on kasvanut, ja kattaa nykyään laajan toiminnan kuvataiteen saralla. Säätiön perustehtävänä on visuaalisen taiteen edistäminen kaikkialla suomenruotsalaisessa Suomessa.

Kuva 2: Elverket -taidekeskus (ent. sähkölaitos) Tammisaassa. (Klara Paul)

Pysyvien toimipisteiden, taidekeskus Elverketin ja kahden Tammisaassa sijaitsevan taiteilijaresidenssin sekä Helsingissä sijaitsevan taidetilan Sinnen ylläpitämisen ohella Pro Artibus -säätiö tuottaa muun muassa näyttelyitä, jotka usein kiertävät paitsi eri paikkakunnilla ympäri maata, myös ulkomailla. Tämän lisäksi säätiö julkaisee taidekirjoja, tarjoaa taidekonservointipalveluja, koordinoi %-periaatteen sisällä tuotettavien julkisen taiteen tuotantoprosesseja eri puolella Suomea, ja järjestää peruskoulun ala-asteen kuvataideopettajille suunnattuja Bildstorm

(Kuvamyrsky) -inspirointipäiviä. Omaan taidekokoelmaan kuuluvia teoksia deponoidaan julkisiin tiloihin ympäri maata (<http://proartibus.fi/fi>).

Säätiö on myös usean vuoden ajan tuottanut yleisötyöohjelmaa näyttelyiden yhteydessä. Enimmäkseen sitä on järjestetty galleriatilassa tapahtuvina maksuttomina työpajoina lähinnä alueen esi- ja peruskoulujen oppilasryhmille. Silloin tällöin ohjelmistoon kuuluu myös pop-up -ohjelmaa esim. kirjastossa, tyhjillään seisovissa liiketiloissa ja kesäisin myös torilla, toripäivinä keskiviikkoisin, torstaisin (iltatori) ja lauantaisin.

2.1 Yleisötyön rooli Pro Artibus -säätiön toiminnassa

Yleisötyö, jolla on keskeinen rooli Pro Artibus -säätiön toiminnassa, halutaan pitää laadukkaana, tavoitteellisena ja lapsilähtöisenä. Yleisötyö toteutetaan taidepedagogisesta lähtökulmasta, ja se on tietoisesti valikoitu yhdeksi Pro Artibus -säätiön tärkeimmäksi tehtäväksi. Taidepedagogisen yleisötyön kautta säätiö pyrkii tarjoamaan kuvataidetoimintaa, joka antaa lapsille ja nuorille tilaisuuksia kokea asioita kaikilla aisteillaan, antaa heille rohkeutta kuunnella ja olla oma itsensä sekä auttaa heitä toimimaan heidän omista lähtökohdistaan. Taidekasvatusta tarvitaan yhteiskunnassamme, jotta ymmärtäisimme omaa kulttuuriamme kokonaisuutena. Taidekasvatuksen rooli ei ole vaan ja ainoastaan uusien taiteilijoiden kasvattaminen, vaan sen tulee mahdollistaa ihmisille sellaisten välineiden löytäminen, että he helpommin kykenevät ilmaisemaan itseään ja vastaanottamaan elämyksiä ja kokemuksia. Lastenkulttuuri ja taidekasvatus on erityinen lapsille suunnattu osa-alue, joka on historiallisesti nuori, mutta sitäkin tärkeämpi silta lasten ja aikuisten maailman välillä (Hakkola, et. al. 1991)

Yleisötyöstä vastaa säätiön palkkaama yleisötyön kuraattori, joka toteuttaa työpajat yhdessä muun henkilökunnan tai mukaan kutsuttujen taiteilijoiden ja kokeneiden työpajavetäjien kanssa. Ulkopuolisille työpajavetäjille maksetaan palkkio ja heille järjestetään tarpeen mukaan yöpymismahdollisuuksia.

Viimeisinä vuosina taidepedagoginen yleisötyö on keskittynyt erityisesti koulujen ja vakiintuneiden kuvataiteilijoiden väliseen yhteistyöhön. Vuonna 2015 esim. järjestettiin Tammisaassa yhdessä Happy Magic Society -taiteilijaryhmän ja kuvataiteilija Petra Lindholmin kanssa taidetyöpajoja niin kouluissa (2-3 työpajaa/luokka) kuin galleriassa. Samana vuonna järjestettiin myös kaupungin läpi kulkeva paraati, johon osallistui yli 90 oppilasta kaupungin ruotsin- ja suomenkielisistä ala-asteen kouluista. Kevät-talvella 2015 järjestettiin Elverketissä aikuisille suunnattuja lauantaityöpajoja ja marraskuussa ryhmä partiolaisia (lapsia) yöpyi galleriassa. Partiolaiset nukkuivat omarakenteisissa teltoissa, joita he pystyttivät ja maalasivat yhdessä kuvataiteilija Hanna Saarikosken kanssa.

Vuoden 2015 näyttelyohjelmaan mahtui neljä eri näyttelyä, joissa kävijöitä oli reilut 4700. Vuoden 2016 ohjelma koostui viidestä eri näyttelystä, joissa oli hivenen enemmän kävijöitä. Erilaiset pop-up ja päivänkestoiset taidetyöpajat houkuttelivat reilut 300 osallistujaa. Molempina vuosina järjestettiin lasten kesäleirejä (päiväleirejä), joihin oli tungosta, ja joihin ei ollut mahdollista ottaa mukaan kaikkia halukkaita osallistujia.

*Kuva 3: Happy Magic Society -paraati Taiteiden perjantaina, 4.9.2015.
(Konstrundan)*

Säätiön taidepedagogiselle toiminnalle halutaan löytää uusia keinoja herättämään yleisössä laajempaa kiinnostusta säätiön ja Elverketin toimintaan. Katson, että poikkitieteellinen CLUB ARTiBUS -ohjelmaehdotus voisi vaikuttaa myönteisesti

Elverket toimipisteen näkyvyyteen ja kävijäkunnan laajenemiseen. Konseptina sitä voisi määritellä toimintafoorumiksi, jossa taide ja tiede yhdistävät ihmisiä ja nostavat säätiön yhteisöllisyyttä.

CLUB ARTiBUS -ohjelman kautta säätiö voisi yrittää kasvattaa uutta yleisöä, jolle poikkeaminen taidekeskukseen ja galleriaan olisi itsestään selvä vapaa-ajanviettomuoto. Toimitilat, joihin säätiö on harkinnut avaavansa laajennettua taidetyöpajaohjelmaa, ovat tällä hetkellä muussa käytössä ja vapautuvat muunlaiseen käyttöön aikaisintaan vuonna 2019.

3 MENETELMÄT

Tutkimusmenetelminä olen käyttänyt sisäisen kehittämistyön seuraaminen, henkilökunnan haastattelemisen ja ideointipalaverien pitäminen, benchmarkingia ja yleisökyselyt. Opinnäytetyöni pohjalta kertyy tilaajalle tietoa, jota voidaan hyödyntää, ja joka nopeuttaa pian alkuun saatettavaa Elverketin konkreettista yleisöohjelman kehittämistyötä.

3.1 Sisäinen kehittäminen

Vuoden 2017 keväällä säätiön sisällä tartuttiin omaa toimintaa pohtivaan strategiasuunnittelutyöhön. Strategiasuunnittelutyö aloitettiin koko henkilökunnan voimin ja strategiatyön vetäjäksi palkattiin Riitta Heinämaa, jolla on vankka kokemus taide- ja kulttuurialan johtaja- ja asiantuntijatehtävistä. Henkilökunta kokoontui kolmeen eri tapaamiseen kartoittamaan säätiön vahvuudet ja heikkoudet, ja miettimään mitkä kysymykset ja suuntaukset katsotaan olevan eniten kiinnostavia ja tärkeimpiä tulevana vuosina. Henkilökunnan puolesta tiedostettiin, että säätiölle olisi tärkeää tuoda esille pitkäjänteinen yhtenäinen toimintasuunnitelma realistisilla ja

selkeillä päämäärillä. Tämä edesauttaisi tulevien ohjelmasisältöjen suunnittelua ja terävöittäisi henkilökunnan fokusointia antaen samalla kirkkaamman kuvan säätiöstä ja siitä, millaista yleisimagoa ja brändiä halutaan rakentaa.

3.2 Henkilökunnan haastattelu ja ideointipalaveri

Olen opinnäytetyötäni varten haastatellut ja pitänyt ideointipalaveria säätiön toimitusjohtajan ja yleisötyön kuraattorin kanssa selvittääkseni millaisia odotuksia ja tavoitteita uudelle CLUB ARTiBUS -ohjelmalle säätiön sisältä löytyy. Tavoitteita oli selvitettävä, jotta saisin laadittua sidosryhmälle sopivan haastattelulomakkeen. Haastattelun alla todettiin, että kouluja on jo onnistuttu nivomaan yhteen Elverketin toimintaan, mutta harvemmin näki lapsia tai nuoria viettämässä ystäviensä, vanhempiensa tai isovanhempiensa kanssa vapaa-aikaa Elverketissä. Säätiön sisällä uskotaan, että peruskoululaisten iltapäiväkerhoille löytyisi kysyntää, ja seniorille (isovanhemmille) voisi olla tarjolla lastenlapsien kanssa mielekästä tekemistä/oppimista ja inspiroivaa iltapäiväohjelmaa.

Elverketin tulevia taidetyöpajatoimitiloja olisi varmaan mahdollista jossain määrin vuokrata ulkopuolisille tahoille, esim. kansalaisopistolle tai eri yhdistyksille. Aamupäivät olisi varattuna kouluryhmille, jotka vierailevat näyttelyissä. Tammisaareen ja Elverketiin halutaan myös jalkauttaa samanlaista ystäväkoulukonseptia, jota on kokeiltu Sinnen ja Cygnaeus ala-asteen koulujen välillä Helsingissä. Konsepti perustuu pitkäjänteiseen yhteistyöhön, jossa yksi koulun luokista saapuu galleriaan aloittamaan uutta taideprojektia. Tämän jälkeen materiaalit ja työt viedään kouluun, jossa toiset luokat jatkotyöstävät samaa projektia. Luokkien aineenopetus tapahtuu keskellä kouluun rakennettua ”maisemaa”.

Yhdessä toimitusjohtajan ja yleisötyön kuraattorin kanssa mietittiin myöskin, että keskeisintä uudistuneelle taidepedagogiselle yleisötyölle ja poikkitieteelliselle yhteistyölle olisi panostus esim. digi-tekniikkaan, luonnontieteisiin ja kestävään energiakulutukseen. Toinen tärkeä ponnahdusalue on säätiön oma taidekokoelma, jota halutaan hyödyntää laajemmin säätiön taidekasvatustyössä.

Itse nostin esille, että säätiö voisi viestittää, millä tavalla sen tarjoama yleisöohjelma vastaa Raaseporin perusopetuksen uuden paikallisen opetussuunnitelman sisältöä

(www.raasepori.fi/perusopetus/ops), ja siinä esillä oleviin taidekasvatukseen liittyviä tavoitteita: muun muassa visuaalisen kulttuurin tulkinta, esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen sekä arvokeskustelut visuaalista ympäristöä havainnoidessa.

3.3 Benchmarking

Opinnäytetyöni yhtenä keskeisenä menetelmänä käytin benchmarkkausta, eli huipputasovertailua, ja toimijoiden haastattelemista löytääkseni parhaita käytäntöjä (*best practices*) ja laatuajattelua Elverketin laajennetulle kuvataidekasvatukselliselle yleisötyölle. Benchmarkkauksen avulla ei kopioida muiden toimijoiden konsepteja, vaan kerätään hyödyllistä tietoa ja opitaan uusia toimintatapoja (Juholin 2006, 349). Benchmarkkaustyö toimi myös henkilökohtaisesti mielenkiintoisena oppimisprosessina.

3.3.1 Alueellinen benchmarkkaus

Raaseporin kansalaisopiston kuvataidekoulu Colorikus antaa taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille. Koulun tarkoituksena on antaa lapsille ja nuorille säännöllistä ja jatkuvaa kuvataideopetusta. Tavoitteena on herättää kiinnostus nuorissa kuvataiteen ja muun visuaalisen taiteen vapaa-ajanopintoihin. Opintokokonaisuuden suorittanut tuntee ja käyttää laajapohjaisesti kuvataiteen työvälineitä, materiaaleja, tekniikoita ja kuvan rakentamisen keinoja. Hän kykenee käyttämään näitä välineitä kokeillen, yhdistellen ja soveltaen ajatuksiaan, tunteitaan, mielikuviaan ja havaintojaan visuaaliselle kielelle. Opinnot jakautuvat varhaisiän opintoihin (5-6 -vuotiaat), perusopintoihin (7-12 -vuotiaat) ja ateljee-opintoihin (13-15 -vuotiaat). Lukukausimaksu on 60 € ja materiaali-maksu 25 €/kausi (<https://opistopalvelut.fi/raseborg>).

7-12 -vuotiaille suunnatut perusopinnot ovat niitä, jotka ensisijaisesti voidaan katsoa kilpailevan CLUB ARTiBUS -konseptin kanssa. Opinnoissa harjoitellaan kuvallista kieltä kaikilla perustekniikoilla: piirtämällä, maalaamalla, rakentamalla ja jollakin graafisella painantamenetelmällä. Kuvataiteen historia ja nykyajan visuaaliset ilmiöt sekä rakennettu ympäristö ja luonto tarjoavat näkökulmia erilaisten teemojen ja

aiheiden tarkasteluun. Opintoja täydentävät joka 3. vuosi järjestettävät museo- ja työpajakäynnit sekä vapaavalinnaiset opinnot esim. leirikoulut. Kuvataidekoulu Colorikuksessa voi opiskella niin Tammisaassa, Österbyssä, Karjaalla kuin Fiskarsissa Raaseporissa. Benchmarkkaustyössäni haastattelin Raaseporin kansalaisopiston rehtoria ja kahta kuvataidekoulun opettajaa.

Kuvataidekoulu Colorikuksen kurssitarjonta lukuvuodelle 2017-2018 koostuu kahdesta kurssista 5-6 vuotiaille (Karjaalla ja Fiskarsissa), viidestä kurssista 7-10 vuotiaille (Fiskarsissa, Karjaalla, Tammisaassa ja Österbyssä) ja kolmesta kurssista 10-14 vuotiaille (Fiskarsissa, Karjaalla ja Tammisaassa). Jokaiseen kurssiin mahtuu enintään 15 oppilasta. Minimimäärä ilmoittautumisia, jotta kurssi järjestetään on kahdeksan oppilasta. Haastatelleet kertoivat, että kysyntä ei aina vastaa kansalaisopiston tarjontaan. Tänä vuonna esim. 5-6 vuotiaiden värikylpy -kurssille ilmoittautui niin Fiskarsissa kuin Karjaallakin 11 lasta. Tammisaassa oli liian vähän kiinnostusta, joten kurssia ei siellä järjestetä. Kiinnostus 7-10 vuotiaiden kohdalla on sen sijaan ollut jokseenkin vankka kaikilla paikkakunnilla. Karjaalla on todettu suurempaa vaihtelua, joinakin vuosina varsinaista notkahdusta, mikä on mahdollisesti johtunut silloisesta puutteellisesta markkinoinnista. Joskus alhainen kiinnostus on mahdollisesti riippunut taas siitä, että opettajat ovat vaihtuneet liian tiheään tahtiin.

Opettajat kuitenkin huomauttavat, että lapset harvoin ”tippuvat kelkasta” tai jättävät kurssit siihen, mikä kyllä valitettavan useasti tapahtuu aikuisten kurssilaisten kohdalla. Pojatkin ovat viihtyneet hyvin, kun opintoihin on sisällytetty 3-ulotteista rakentamista ja arkkitehtuuria. Noin 12-vuotiaat sen sijaan alkavat kiinnostumaan enemmän ja enemmän mediasta ja tietotekniikasta.

Raaseporin kansalaisopiston kurssitarjontaa markkinoidaan parhaiten suoramarkkinointia käyttäen, esim. vanhempainilloissa ja ”ota kaveri mukaan” -päivillä, jolloin tulevat kurssit yleensä samalla täyttyvät. Raaseporissa lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet ovat laajat ja kuvataidekoulu Colorikuksen varsinaisiksi kilpailijoiksi lasketaan Raaseporissa tanssibuumia ”aiheuttanut” tanssikoulu Hurja Piruetti sekä eri liikunta- ja palloilukerhot.

Colorikuksen kesäleireille ei löytynyt haastateltujen opettajien mukaan viisi vuotta sitten enää riittävästi osallistujia sen jälkeen, kun Pro Artibus -säätiö alkoi järjestämään omia taidekesäleirejään. Kansalaisopisto kehottaa säätiötä löytämään jonkin oman markkinaraon, sellaisen taidepedagogisen iltapäiväohjelman, mistä jollekin muulle tarjolla olevalle iltapäiväkerhotoiminnalle ei muodostuisi päällekkäisyyttä.

3.3.2 Muu benchmarkkaus

Olen muussa benchmarkkauksessani tutustunut muun muassa Porvoon taidekoulun toimintaan, Kulttuuritalo Valven ja Museo- ja tiedekeskus Luupin poikkitieteelliseen yhteistyömuotoihin Oulussa, nuorten taide- ja toimintatalo Vimmaan Turussa ja Raaseporissa toimivaan Energilaboratoriet:-iin (alueellinen Science Center). Ulkomaisista toimijoista muun muassa ruotsalaiset Art Lab Gnesta ja Wanås Konstn toimintamallit herättivät kiinnostustani. Näistä nostaisin ensisijaisesti esille Museo- ja taidekeskus Luupia, Energilaboratorietia, Art Lab Gnestaa ja Wanås Konstia.

Oulussa toimiva museo- ja tiedekeskus Luuppi tarjoaa niin taide- kuin tiedetyöpajoja jotka soveltuvat kaikenikäisille vauvasta vaariin. Niiden katsotaan toimivan erinomaisesti myös opetuksen apuvälineenä aina peruskoulusta korkeakouluopetukseen asti. Esimerkiksi kohderyhmille yli 7 -vuotiaat ja 3.-6.-vuosiluokille Luuppi tarjoaa muun muassa sähkökytkentä-, maitoliiman valmistus-, kartonkigrafiikka- ja 'Mitä näet'-työpajoja (<https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/>).

Kaikki nämä esimerkkityöpajat sopisivat mielestäni temaattisesti erinomaisesti Elverketiin koska ne kattavat juuri sellaisia kysymyksiä ja menetelmiä, joiden kautta Pro Artibus -säätiökin haluaa antaa yleisölle mahdollisuuden kokea taide- ja tiedelähtöistä pohdintaa.

Energilaboratoriet (Energialaboratorio), joka aloitti toimintansa vuonna 2013 on paikallinen toimija, joka opettaa luonnontieteitä ja tekniikkaa peruskoulun oppilaille ja opettajille poikkitieteellisin menetelmin (<https://www.facebook.com/Energilaboratoriet-157664781103813/>). Energilaboratorietin yhteishenkilö Mia Skog peräänkuuluttaa

uusia yhteistyömuotoja, esim. Kulttuurista koulussa -mallin mukaan, ja on ilmoittanut iloitsevänsä kovasti mahdollisesta yhteistyöformaattista Elverketin kanssa. Skog on hakenut inspiraatiota ja käytännön tietoja eri toimijoilta lähinnä Ruotsista ja käyttää työssään erilaisia digitaalisia työkaluja kuten Arduinoa, Micro:bitia ja Makey Makeyta. Niin Arduinoa kuin Micro:bitiä voi ohjelmoida visuaalisissa ympäristöissä. Makey Makeyta ei tarvitse ohjelmoida lainkaan, vaan sitä stimuloidaan näppäimistöön nuolinäppäimiä, välilyöntinäppäintä ja klikkaustoimintoja käyttäen. Sain Skogin haastattelun jälkeen mahdollisuuden seurata häntä työssään, kun hän veti energiasäästötyöpajaa Österby skolanin 6. luokan oppilaille.

Ruotsissa sijaitsevaa Art Lab Gnesta kutsutaan itseorganisoivaksi aloitteeksi. Toiminta, joka perustettiin vuonna 2010 toimii kohtaamispaikkana taiteilijoiden, paikallisyhteisöjen, koulujen, taideinstituutioiden ja muiden taiteen tai yhteiskunnallisten kysymysten parissa työskenteleville. Art Lab Gnestan ohjelma kannustaa ja lisää nuorten osallistumista kulttuurielämään ja heidän vaikuttamismahdollisuuksiaan Gnestan kehitykseen. Art Lab Gnesta tutkii myös paikkakuntaan liittyvää identiteettiä ja korostaa tärkeäksi laskettua ominaisuutta: kykyä siirtyä nopeasti ideasta toimintaan. Impulssiivisena toimijana mahdollistetaan osallistujien aloitteellisuutta. Art Lab Gnestassa on useiden vuosien ajan järjestetty näyttelyitä, kokouksia ja työpajoja siitä, miten sosiaaliset kysymykset voitaisiin kuvata taiteessa. Tarve tälle pohdinnalle nousi esille, kun Gnestan nuorten kanssa tehdyllä yhteistyöllä ja heidän kanssaan käytyjen keskusteluiden avulla selvisi, etteivät nuoret koe tyyliänsä, makunsa tai tarpeensa näkyvän kaupungin julkisessa tilassa.

Taiteellisen tutkimuksen foorumina ja uuden taiteen tuottajana Art Lab Gnesta antaa polttoainetta yhteisölliseen keskusteluun ajankohtaisista haasteista (<http://www.artlabgnesta.com>).

Wanås Konst löytyy eteläruotsin Knislingestä, missä taide, luonto ja historia kohtaavat toisensa. Vuodesta 1987 siellä on esitetty kansainvälistä nykytaidetta, suuntana paikkasidonnaiset installaatiot. Wanås Konstissa on ollut vireellä X-LARGE -niminen innovatiivinen hanke, joka panostaa esteettömyyteen vammaisille ja sellaisille henkilöille, jotka eivät ole tottuneita kulttuurikuluttajia, ja jonka painopisteenä on lasten ja nuorten taiteen kohtaaminen. X-LARGE -hankkeessa on

esim. toteutettu ääniopas, mistä löytyy muita kuin asiantuntijoiden ääniä. Hankkeen esteettömyystyö voidaan luokitella innovatiiviseksi kun sitä on kehitetty yhteistyössä kohderyhmän kanssa, osana lasten ja nuorten taidepedagogista ohjelmaa (www.wanas.se).

Näiden kotimaisten ja ulkomaisten toimijoiden kartoittaminen nostatti kiinnostustani poikkitieteellisestä yhteistyöstä ja vahvasti tunnettani siitä, että Elverketin yleisöohjelmalle soisi vahvempaa yhteisöllistä suuntautumista.

3.4 Yleisökysely

Yleisökysely on oiva työkalu organisaatiolle, joka haluaa perehtyä potentiaalisten asiakkaiden tai kävijöiden mieltymyksiin ja ajankohtaisiin tarpeisiin. Tein syksyllä 2016 ja keväällä 2017 yleisökyselyn, jonka tarkoitus oli kuulla yleisön halukkuudesta osallistua uuteen CLUB ARTIBUS -poikkitieteellisen kuvataidepedagogiseen iltapäiväkerho-ohjelmaan. Kohderyhmänä olivat raaseporilaiset lapset ja lapsiperheet. Listasin ja kävin läpi yhdessä Pro Artibus -säätiön toimitusjohtajan, yleisötyön kuraattorin ja Galleria Elverketin kuraattorin kanssa yleisötutkimukseen toivottuja kysymyksiä. Luin lähdeaineistona muun muassa *Yleisötutkimus kulttuurialan opinnäytetyönä*, Lindholm et al. 2011, ja ruotsalaisen Riksutställningar -organisaation 2013 teettämän raportin *Kvalitativa publikundersökningar*, joista poimin hyviä esimerkkejä ja neuvoja kyselylomakkeen laatimiseen.

Näin jälkikäteen katsottuna voin kuitenkin todeta, että minun olisi ollut syytä panna kirjoittajien suosituksia paremmin muistiin. Kyselylomakkeen huoliteltuun ulkoasuun tuli kyllä mielestäni kunnolla panostettua, mutta olen jäänyt kaipaamaan kysymysten laajempaa eroavaisuutta ja syvempää relevanssia Elverketin taidepedagogisen yleisötyön kehittämistyön kokonaiskuvaan katsottuna. Tämä johtune siitä, että opintoihini tuli harjoittelujakson aikana pidempi tauko, ja kehittämistyön kohteena olevalle uudistuneelle taidepedagogiselle yleisötyölle avautui säätiön sisällä uusia visioita. Alkuperäisenä tavoitteena oli kuitenkin lähinnä selvittää tilaajalle, minkä ikäisten lasten keskuudesta löytyy kiinnostusta osallistua uuteen CLUB ARTIBUS -ohjelmaan, mitä vanhemmat olisivat valmiita 'pulittamaan' lukukausimaksuna, mitä perhe harrastaa vapaa-ajallaan ja minkälaisia kulttuuriharrastuksia perheellä on.

Yleisökysely toteutettiin pistokokeena, ja se tapahtui haastatteluna kasvotusten kaupungilla, leikkipuistossa, kirjastoissa, uimahallin kahvilassa, ruokakaupan sisääntuloaulassa ja Galleria Elverketissä. Haastatteluun osallistui 38 lapsiperheitä ja vastauksia antoivat sekä perheiden äidit ja isät että lapset itse. Yleisötutkimuslomake löytyy liitteenä.

Yleisötutkimuksessa tiedustelin muun muassa montako lasta perheessä on, ja minkä ikäisiä he ovat, millaisia vapaa-ajan harrastuksia perheenjäsenillä on, ja missä kulttuuritaloissa tai -tapahtumissa perhe vierailee. Pyysin myös vastaajia mainitsemaan, mikä viikonpäivä ja kellonaika heidän perheelleen olisi paras mahdollinen ehdotetulle iltapäiväkerhotoiminnalle.

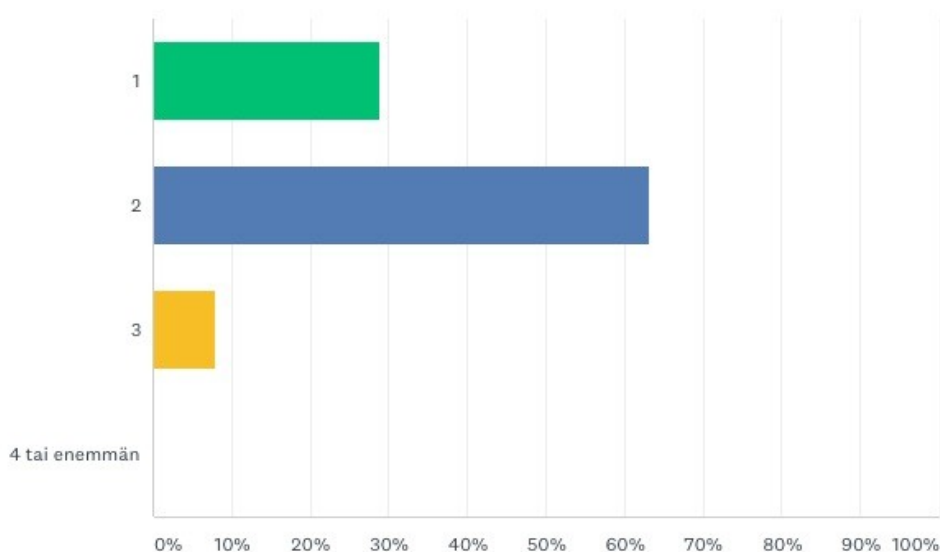
Jokainen haastattelu kesti noin 5-10 minuuttia. Haastatteluun osallistuminen oli paikasta riippuen joko vilkkaampi tai laimeahko. Yllättävän moni vastanneista sen sijaan oli kiinnostunut puhumaan perheen ja lasten vapaa-ajanharrastuksista vähän enemmänkin, jolloin haastattelutilanteisiin käytettiin reilusti enemmän aikaa.

3.5 Kyselytutkimuksen tulosten analyysi

Vastauksien perusteella selvisi, että vastanneiden kesken useimmissa perheissä on kaksi alle kouluikäistä tai 1. luokkaa käyvää lasta.

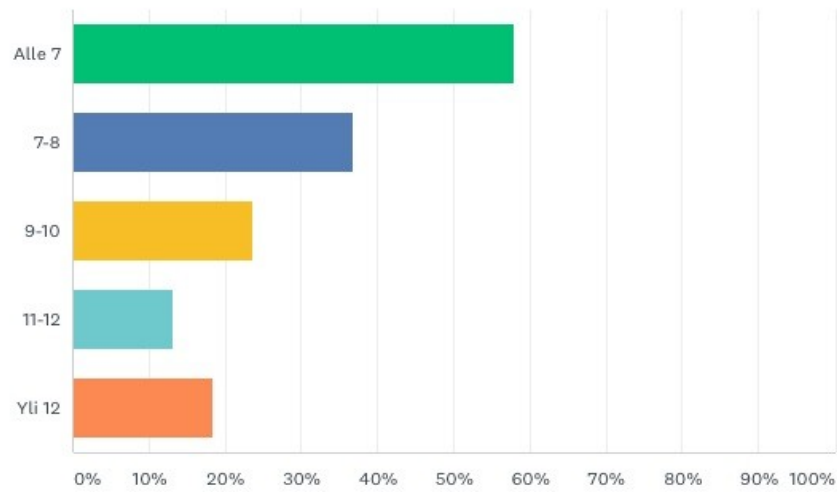
Montako lasta tai nuorta perheessänne on?

Vastattu: 38 Ohitettu: 0

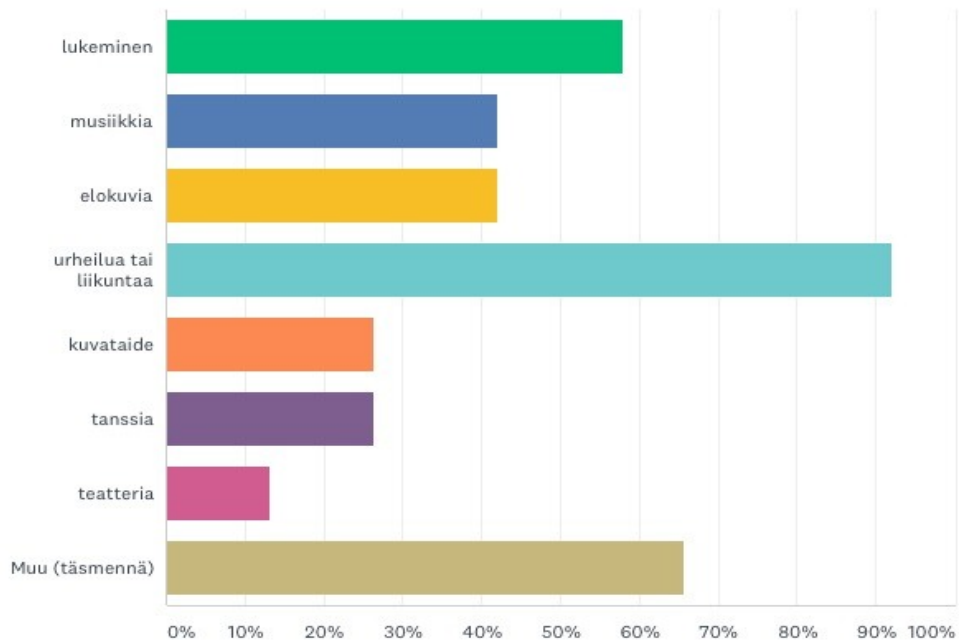
Minkä ikäisiä?

Vastattu: 38 Ohitettu: 0

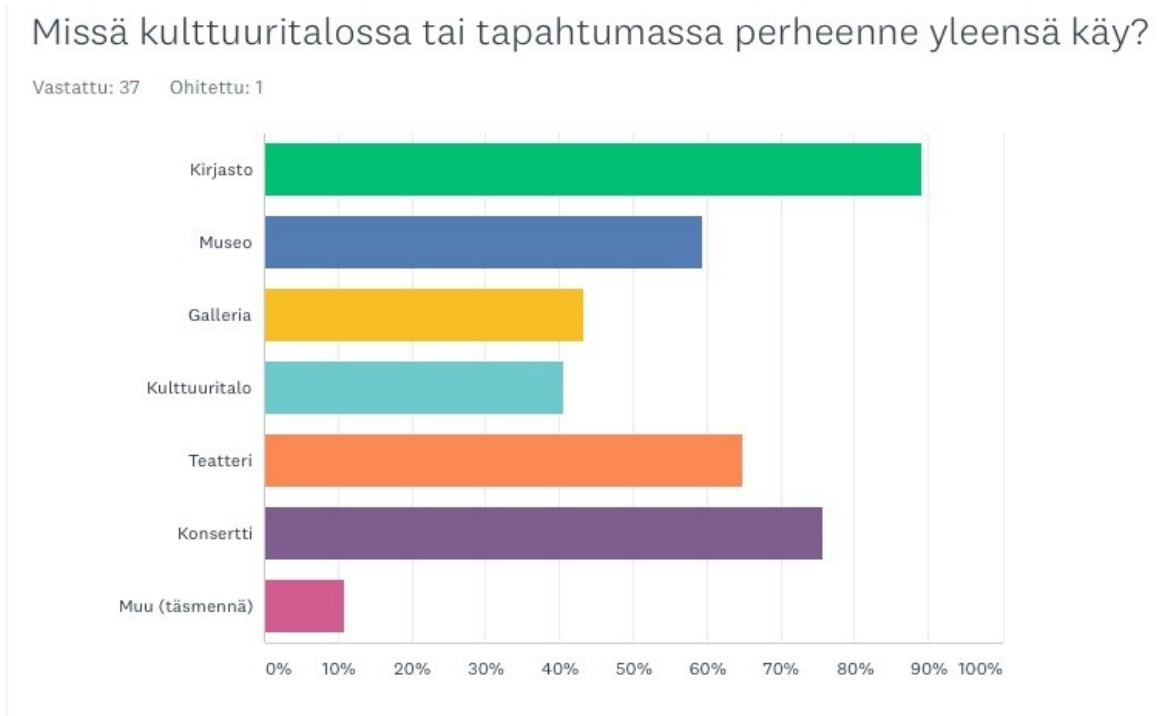
Mitä perheenne harrastaa vapaa-ajallaan?

Vastattu: 38 Ohitettu: 0

Perheiden top-3 vapaa-ajan suosikkiharrastuksiin kuuluivat urheilu tai liikunta, lukeminen ja muut harrastukset, täsmennettyinä: vapaa leikkiminen, matkustaminen, pelaaminen (lautapelit ja kännykkä- tietokonepelit) puutarhanhoito, käsityöt ja ruuanlaitto.

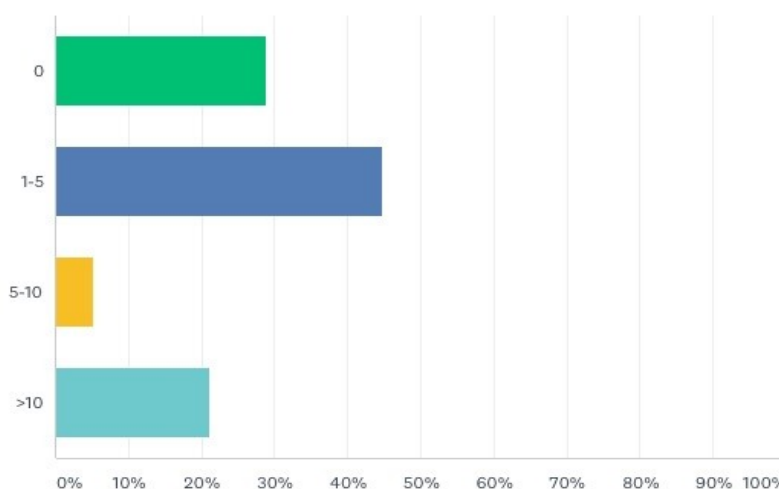
Perheiden top-3 kulttuurilaitokset tai -tapahtumat olivat kirjastot, konsertit ja teatterit. Yli puolet vastanneista perheistä kävivät myös museoissa, ja lähes puolet gallerioissa ja kulttuuritaloissa.

Lähes puolet vastanneista ovat joskus tutustuneet Galleria Elverketiin, mutta melkein kolmasosa vastanneista ei ole koskaan astunut ovensuusta sisään.

Montako kertaa olette käyneet Galleria Elverketissä?

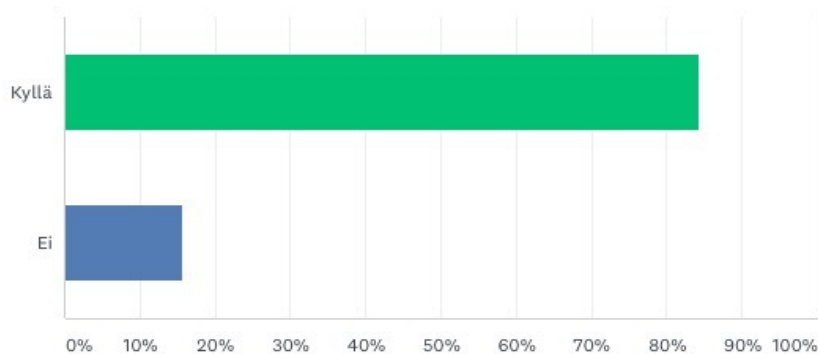
Vastattu: 38 Ohitettu: 0

Yleisötutkimuksen yhteen tärkeimpään kysymykseen, kiinnostuksesta osallistumaan taiteeseen ja poikkitieteelliseen liittyvään iltapäiväkerhotoimintaan, ropsahti ilahduttavan monta myönteistä vastausta. Yli 80 % vastasivat Kyllä.

Onko perheenne kiinnostunut osallistumaan taiteeseen liittyvään iltapäiväkerhotoimintaan?

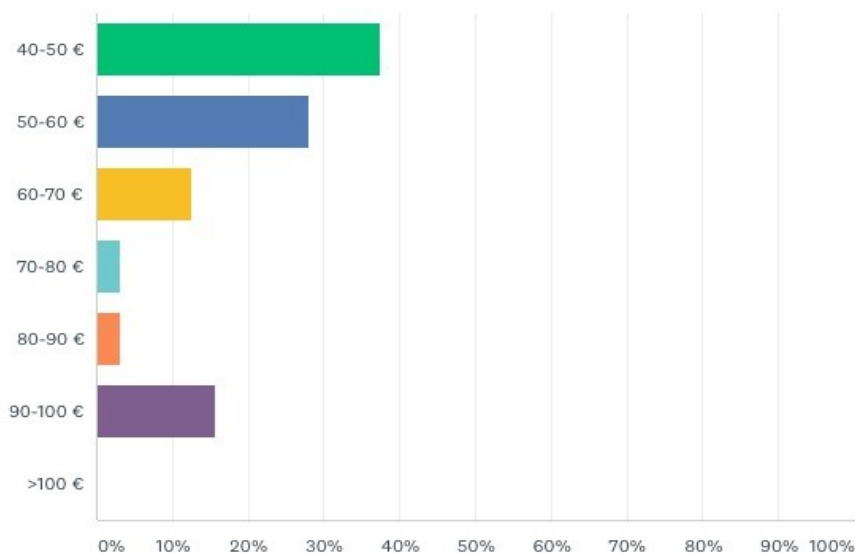
Vastattu: 38 Ohitettu: 0

Enemmistö vastanneista toivoisi kohtuuhintaista kurssimaksua, joka alittaa esim. Kuvataidekoulu Colorikuksen kokonaishinnan lukukaudelle.

Jos vastasitte edelliseen kysymykseen kyllä, mikä olisi mielestänne sopiva lukukausimaksu kerhotoiminnalle, jonka kesto on 1,5h viikossa ja johon sisältyvät materiaalikulut?

Vastattu: 32 Ohitettu: 6

Kyselyyn vastanneen enemmistön mielestä keskiviikko tai torstai olisi sopivin päivä CLUB ARTiBUS -kerhotoiminnalle. Melkein yhtä moni vastaajaa oli sitä mieltä, että viikonpäivällä ei ole väliä: kaikki päivät käyvät. Kun kysyin sopivammasta kellonajasta, yli kaksi kolmasosaa vastanneista totesi, että milloin vaan iltapäivällä sopii. Ne, jotka vastasivat täsmällisemmin, toivoivat, että ohjelma alkaisi klo 13.

Kyselyyn vastanneista 29 oli kotoisin Tammisaaresta, 7 Karjaalta, 1 Pohjasta ja 1 Tenholasta. Ei -vastauksia kysymykseen, kiinnostaako CLUB ARTiBUS -kaltaiseen ohjelmaan osallistuminen, antoivat kaksi vastaajaa Tammisaaresta, kolme Karjaalta ja yksi Pohjasta.

4 KEHITTÄMISEHDOTUS

Vaikka yleisökyselystä ilmenee, että suuri osa vastanneista lapsiperheistä kuluttaa vapaa-aikaansa muiden kuin taiteen tai kulttuuriharrastusten kesken, oli kuitenkin ilo huomata, että kiinnostus taiteeseen ja poikkitieteelliseen taidetoimintaan liittyvää iltapäiväkerhotoimintaa kohtaan olikin näin huomattava. Ehkä nämä lapsiperheet ovat avarakatseisia? Ehkä jo alueella vakiintuneet taidekoulut tai -kerhot eivät ole onnistuneet riittävän hyvin markkinointityössään?

Suomen Kulttuurirahaston teettämästä laajasta kyselytutkimusraportista *Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013* toki selviää, että selvä enemmistö suomalaisista (74 %) pitää tärkeänä, että suomalaisilla on asuinpaikasta riippumatta tasa-arvoinen mahdollisuus harrastaa taidetta. Edes kulttuurin passiiviset kuluttajat eivät tohdi kieltää tätä, ja kaupunkimaisissa asuinympäristöissä pidetään monipuolista kulttuuritarjontaa tärkeänä. Mitä kaupunkimaisemmassa kunnassa asutaan, sitä tärkeämmäksi useimmat kulttuurimuodot koetaan (SKR 2013, 24).

Kuitenkin raportista voi lukea, että suosituimpiin ja tärkeimpiin laskettuihin kulttuuri- ja taidekohteisiin yltävät kirjastot, kirjakaupat ja elokuvateatterit. Alle enemmistökyynnyksen jäivät osallistavan kulttuurin tarjonta, kuten kulttuuri- ja taidejärjestöt, kuoro-, harrasteorkesteri- ja harrasteteatteritoiminta, kansalaisopisto, musiikki- ja taidekoulu sekä rock/jazz-konsertit. Toivelistan tyveen asettuivat muun muassa ooppera, konserttitalot ja taidemuseot (SKR 2013, 32).

4.1 Alueellinen poikkitaiteellinen ja -tieteellinen yhteistyö

Opinnäytetyöni tutkimustuloksista käy ilmi, että toimivin muoto Elverketin uudelle CLUB ARTiBUS -ohjelmalle olisi nykytaiteesta ja etenkin säätiön omasta, yli tuhannesta teoksesta koostuvasta taidekokoelmasta ponnahtava poikkitaiteellinen ja -tieteellinen, saavutettava ja integroiva yhteistyökonsepti, johon kutsutaan muita toimialoja mukaan. Yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa luodaan taidekeskukselle uutta, yleisöä inspiroivaa imagoa ja brändiä.

Pro Artibus -säätiön sisäisten ideointi- ja kehityskeskustelujen puitteissa olen myös todennut, että säätiön tulevaisuusstrategiaan kirjataan vahvempaa panostusta taiteelliseen tutkimustyöhön, biotaloudellisiin, eettisiin ja kestävän kehityksen kysymyksiin, joita käsitellään ja tutkiskellaan nykytaiteellisin menetelmin. Säätiö haluaa myös parantaa saavutettavuuttaan, edesauttaa uusien maahanmuuttajien yhteiskuntaan integroimista ja toimia yhdenvertaisen kulttuurin puolesta. Tätä kaikkea huomioiden, ja Elverketin uuteen CLUB ARTIBUS -ohjelmaan sisällyttäen, Elverket välttää toimimasta päällekkäisyyksiä tarjoavana kulttuurialan ohjelmatuottajana Tammisaarella ja Raaseporissa. Pro Artibus -säätiö tulisi tällä tavalla myös askelta lähemmäksi Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliittisia tavoitealueita ja niihin liittyviin strategiaan tavoitteisiin vuoteen 2025 mennessä, jolloin on listattu vaatimus voimakkaammasta ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesti kestävästä kehityksestä (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20, 25).

Leena Björkqvist toteaa julkaisussaan *Kulttuuri kutoo. Yhteistyö ja verkostot vapaan kulttuurikentän tukena ja innostajana*, että tuotantoprosessien onnistuminen edellyttää, että toimija ymmärtää eri alueiden asiantuntijoiden yhteistyön tarpeen. Verkoston jäsenenä on paremmat vaikuttamismahdollisuudet. Yksittäisen vapaan kulttuurikentän toimijan voi olla vaikea saada ääntään kuuluville, mutta verkostoa hyödyntämällä löytyy mitä todennäköisemmin useita uusia keinoja saada näkyvyyttä ja oma viesti kuuluvuuteen (Björkqvist 2011, 14).

Jotta Pro Artibus -säätiö pysyisi kiinnostavana yleisöohjelman tuottajana, säätiön on mielestäni syytä jatkaa taitojensa kehittämistä sekä hiottava itsensä ajantasalle toimiakseen yhteisön hiljaisia signaaleja seuraten ja laajennettuun yhteistyökonseptiin luottaen. Hiljaisilla signaaleilla tarkoitetaan merkkejä ilmiöistä, tapahtumista tai kulutustottumuksista, joista voi tulevaisuudessa tulla jokin merkittävä trendi (Hero 2011, 13).

Laadukkaiden taide- ja kulttuurielämyksien tuottajana ja suhteellisen vankalla taloudellisella pohjalla operoivana tahona Pro Artibus -säätiöllä on erityisesti Elverket -toimipisteensä kautta potentiaalia fasilitoimaan luovia ja innovatiivisia, kipinää sytyttäviä yleisöohjelmakokonaisuuksia. Säätiö voi yhteistyökumppaneidensa kanssa

saavuttaa kilpailuetuja pyrkimällä ennakoimaan mahdollisia tulevaisuuden muutoksia havainnoimalla, keräämällä ja analysoimalla heikkoja signaaleja systemaattisesti.

Säätiö on melko pienimuotoinen ja työskentelee usein projektiluontaisesti. Sille olisi näin olleen erityisen arvokasta panostaa laajentuneeseen verkostoitumiseen, erityisesti paikallisiin toimijoihin, jolloin tieto säätiön ohjelmatarjonnastakin leviää alueella paremmin. Monipuolisista yhteistyöverkostoista voi hyötyä eri tavalla, projektin luonnosta ja teemasta riippuen.

Ehdotan, että säätiön taidepedagogisen ohjelmasisällön jatkuvana kehittämistyön yhtenä menettelytapana olisi aktiivisempi koputtaminen alueella toimivien, niin muiden taiteiden, kuin myös eri tieteiden parissa työskentelevien asiantuntijoiden ja organisaatioiden oville. Alueellisia toimijoita, joita katson olevan CLUB ARTIBUS -konseptin poikkitieteelliselle suuntaukselle kiinnostavia ja joilla ymmärtääkseni on Pro Artibus -säätiön tulevien strategialinjauksiin vastaavia fokustoimialueita ja laatukriteereitä, ovat Tammisaaren Energia Oy, Energilaboratoriet, JCO Digital, Coastwise Ab, Rosk'n roll Oy, ammattikorkeakoulu Novia ja Tvärminnen eläintieteellinen asema.

Pro Artibus -säätiö on suuntautumassa kohti eettisiin ja ekologisiin kysymyksiin syventyvien monitaiteellisten ja poikkitieteellisten tutkimusprosessien tukemiseen ja tuottamiseen. Yllä mainitut toimijat sopisi luontevasti tällaisten hankkeiden osapuoliksi, kuten myös sopisi Hyrynsalmella toimiva taiteilijoiden ja tutkijoiden ryhmittymä Mustarinda-seura.

- Mustarindan toiminnan ytimessä ovat nykytaide, rajat ylittävä tutkimus, käytännön kokeilut, viestintä, opetus ja tapahtumat.
- Coastwise Ab, joka on Raaseporissa toimiva, muun muassa geodesign Story Map ja 3D-skannausta tarjoava yhtiö.
- Tammisaaren Energia Oy on investoinut tuntuvasti ympäristöystävälliseen energiatuotantoon vuodesta 2001 lähtien ja ovat kestävän kehityksen edelläkävijöitä. Yhtiö seuraa aktiivisesti kehitystyössään globaalisti kehittyviä ilmiöitä, kuten aurinkoenergiaa, sähköautoja, älyratkaisuja ja CO2-päästöjen

vähentämistä ja kehittää näiden ilmiöiden perusteella omaa tuotevalikoimaansa.

- JCO Digital on luova digitoimisto, osaamisalueena muun muassa VR ja AR, graafinen suunnittelu, infografiikka, ohjelmointi ja 3D-mallinnus.

Mustarinda-seura ja Pro Artibus -säätiöllä on jo yhteinen taidetoiminnan aiheuttamia kasvihuonepäästöjen minimoimiseen pyrkivä hankealoite suunnitteilla.

Ohjelmasisällön suunnitteluprosessissa ehdotan kuunneltavaksi myös muita alueellisia toimijoita, kuten peruskoulujen rehtorit ja aineenopettajat, kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoimistot, museokeskus EKTA, DUV – kehitysvammaisten vaikuttamisjärjestö Läntisellä Uudellamaalla, Länsi-Uudenmaan maahanmuuttajatoimistoa ja muita yhdistyksiä, jotka järjestävät erilaista kulttuuritoimintaa lapsille ja nuorille Raaseporissa. Heidän kaltaistensa toimijoiden kanssa ohjelmasisällön jatkoideoiminen ja tematisoitujen ohjelmaosuuksien tuottaminen kasvattaisi helposti Elverketin yhteistyöverkosta, ja uudenlaista rahoitustakin olisi mahdollisesti ulottuvilla. Tällaiset yhteistyömallit vahvistaisivat myös kuvataiteilijoiden alueellista työllisyyttä.

4.2 Toimitilat

Museopedagogi Marjatta Levanto teki vuonna 2013 tilaustyönä *PAINOPISTEENÄ TAIDEKASVATUS* -raportin, jossa hän arvioi, millaista merkitystä Svenska kulturfondenin Pro Artibus -säätiölle vuosille 2011-2013 myöntämä taidepedagogisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen kohdennettu avustus saavutti. Levanto

totesi tässä raportissaan, että Elverketin avautuminen aikaisempaa rikkaampaan ja monipuolisempaan ohjelmistoon tuntuisi houkuttelevalta, ja että rakennuksen tilankäyttö olisi silloin syytä pohdittava uudelleen ullakolta ulko-ovelle. Levanto myös kehottaa raportissaan säätiötä, nykyisin visuaalisen kulttuurin keskittyneenä organisaationa, laajentamaan näkökulmaansa ja osallistumaan myös muiden taiteen alojen esittelyyn. Eri taiteen lajien limittyminen ja sekoittuminen toisi yhteen monenlaisia kulttuurin toimijoita, joiden kautta kuvataiteen kenttään tuotaisiin uusia

näkökulmia ja yleisömääräkin kasvaisi. (Levanto 2013, 34-35). Levannon raporttiin nojaten ehdottaisin, että Pro Artibus- säätiön Elverketin taidepedagogisen yleisöohjelman kehittämistyössä panostetaan myös toimitilojen ja sisustuksen tarkoituksenmukaiseen suunnitteluun.

Haastatellessani kuvataidekoulu Colorikuksen opettajaa, kävi ilmi, että kuvataidekoulun Tammisaaren keskustassa vuokraamat toimitilat eivät täysin vastaa senkaltaisen toiminnan tarpeita. Luokkahuone on varsin pieni ja ilmastointi puutteellinen. Materiaalien varastointi ja työvälineiden kunnollinen pesu kurssien välissä on hankalasti toteutettavissa. Lapsuudentutkimukseen erikoistunut sosiologi Harriet Strandell on myös nostanut esille, että liiankin moni suomalaisen peruskoulun omissa tiloissa järjestetty iltapäiväkerhotoiminta kärsii tilanahtaudesta, koska kerhotoiminta on joutunut tyytymään tiloihin, jotka muulta koulutoiminnalta on sille osoitettu. Tällaiset tilaratkaisut palvelevat heikosti toiminnan sisällöllistä monipuolisuutta ja mahdollistavat lähinnä vaan lasten tarkkailua (Strandell 2012, 118-119).

On siis tärkeää, että CLUB ARTIBUS -yleisöohjelman toimitiloja koskevia mahdollisia uudelleen organisoinnin päätöksiä pohditaan luovasti ja syvemmin, jotta laajennetulle taidepedagogiselle yleisöohjelmalle pystytään takaamaan toimivia ja ohjelmaa tukevia ratkaisuja. Tällöin uuden yleisöohjelman ympärille saadaan rakennettua vahvempaa kiinnostusta ja luottamusta herättävä laadukas toimintaprofiili, joka tukee ohjelman kilpailukykyä siinä vaiheessa kun sitä markkinoidaan alueen lapsille ja nuorille.

Elverketin toimitilojen laajempi hyötykäyttö olisi varmaan mahdollista toteuttaa esimerkiksi avaamalla galleriatilan ja turbiinihallin välinen, umpeen rakennettu kulkuväylä. Galleria Elverketin Museokadulle päin avautuva ulko-ovi taas, jota tähän asti ei ole ollut yleisön käytössä, olisi mielestäni mielenkiintoista päästä testaamaan. Toimisiko se houkuttelevana 'sisäänheittäjänä'? Tällä hetkellä ainoa yleisölle tarkoitettu sisäänkäynti löytyy kiinteistön sisäpihalta, eikä kadulle päin löydy minkäänlaista erityisen vahvaa huomiota herättävää mainostusta.

4.3 Lähettiläät

Pro Artibus -säätiön yleisötyön kuraattorin kanssa olen keskustellut Elverketin AMBASSADÖRER (lähettiläät) -piloottiryhmän perustamisesta. Lähettiläät -ryhmä perustuisi eri ikäryhmien, ammattikuntien, vähemmistöjen ja yhdistyksien edustajista. Tämän lähettiläsryhmän tehtävänä olisi yhdessä säätiön kanssa kommunikoida, millä lailla heidän tyyliinsä, makunsa tai tarpeensa heijastuu Elverketin ohjelmaan, ja miten he näkevät yhteiskunnallisia ja sosiaalisia kysymyksiä voitavan ymmärrettävin menetelmin sisällyttää Elverketin yleisöohjelman ja näyttelyjen tuotantoon. Lähettiläsryhmän tavoitteena olisi siis Elverketin toiminnan vahvempi alueellinen ankkurointi ja uuden yleisön löytäminen. Hankkeen avulla säätiö voisi luoda jatkuvamman ja tiiviimmän vuoropuhelun sitoutuneeseen yleisöön. Lähettiläsryhmän jäseniksi voisi kutsua esimerkiksi Raaseporin nuorisovaltuuston jäseniä, peruskoulun ala-asteen ja ylä-asteen oppilaita, lukiolaisia, toisen asteen opiskelijoita, senioriyhdistyksien ja invalidijärjestöjen jäseniä sekä Länsi-Uudenmaan Maahanmuuttajatoimiston asiakkaita.

Konseptiin olisi kiinnostava liittää interkulttuuria, huomioiden alueelta löytyviä kulttuuri- ja kielieroja ja tämän kautta vastata opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasosen opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 -julkaisussa esitettyyn toteamaan, että maahanmuuttajien näkyvyys taide- ja kulttuurilaitosten yleisössä on varsin vähäinen. Samalla vastattaisiin ministerin toivomukseen, että sektorirajoja ylittävä yhteistyö näkyisi ei vaan ministeriön, mutta myös kentän toiminnassa (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20, 20).

Perusopetuksen kuvataiteen opetussuunnitelman perusteissa linjataan, että ”opetus luo perustaa suomalaisen ja oppilaan oman kulttuurin sekä hänelle vieraiden kulttuureiden visuaalisen maailman arvostamiselle ja ymmärtämiselle”. Interkulttuurisella kompetenssilla tarkoitetaan esim. siltoja rakentavaa dialogia ja toinen toisiltaan oppivaa kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Interkulttuurisessa kanssakäymisessä jokaisen ihmisen kulttuurit saavat tilaa ja näkyvyyttä ja varsinkin koululaisten monikulttuurinen vapaa-aika tulee huomioida oppimisympäristöjä ja

pedagogiikkaa mietittäessä. Esimerkiksi eri aistialueet, symbolijärjestelmät ja tiedonkäsitykset on hyvä huomioida. (Jäskeläinen & Repo (toim.) 2011, 85-88).

4.4 Jalkaudutaan muuallekin

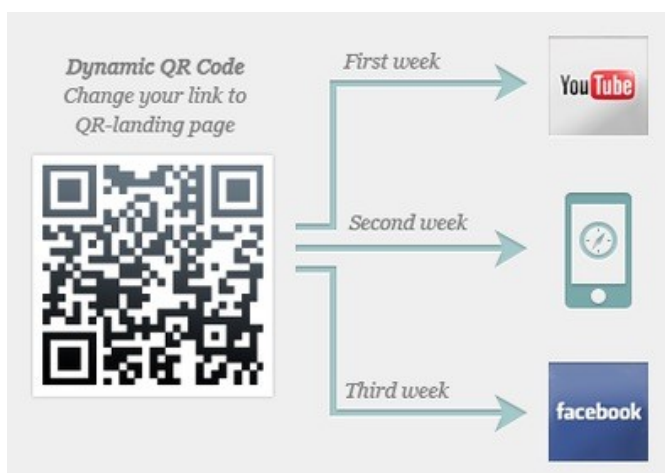
CLUB ARTIBUS voisi toimia aktiivisemmin myös Elverketin ulkopuolella, siellä missä osallistujat ovat. Yleisöohjelmaa voisi jatkuvana, pitkäjänteisenä fyysisenä yhteistyömuotona tai säätiön verkkosivuilta tulevaisuudessa löydettävän laajennetun elektronisen yleisötyöohjelman kautta toteuttaa, paitsi Tammisaaren kouluissa myös muiden kuntien kouluissa ja myöskin päiväkodeissa, vanhustentaloissa sekä erilaisissa työyhteisöissä ja yhdistystoiminnoissa.

4.5 QR-koodit

Pro Artibus -säätiö deponoi taidekokoelmaansa kuuluvia teoksiaan yleishyödyllisiin yhteisöihin ja säätiö on ollut mukana asiantuntijana monessa julkisen taiteen projektissa, joista osa toteutuneista teoksista kuuluu säätiön kokoelmaan. Pro Artibus -säätiön asiantuntija-avustuksella on toteutettu esimerkiksi seuraavat julkisen taiteen kohteet: Arabianranta (Helsinki), Majblomman (Helsinki), Academill (Vaasa), Vandahuset (Vantaa), Pargashuset (Parainen), Vindängen (Espoo) ja Campus Allegro (Pietarsaari). Näistä teoksista löytyy verkossa julkaistua taustatietoa, esimerkiksi säätiön omilla verkkosivuilla (<http://proartibus.fi>) ja teoksien yhteydessä löytyvistä nimilautoista, joista käy ilmi teoksen nimi, taiteilijan nimi, tuotantovuosi ja kuka sitä omistaa, tai mihin kokoelmaan teos kuuluu, ja mahdollisesti myös ketkä tahot ovat teoksen tuotantoa tukeneet.

Jotta näistä julkisilla paikoilla ja yleishyödyllisissä yhteisöissä esillä olevista teoksista kehittyisi yhä kiinnostavampia ja paikan identiteettiä nostattavia teoksia, suosittelen jokaiselle taideteokselle oman dynaamisen QR-koodin kehittäminen. QR-koodeja hyödyntäen säätiö voisi myöskin tarjota näille kohteille ja teoksille omaa yleisötyöohjelmaa interaktiivisilla tehtävillä, kerätä yleisöpalautteita ja mahdollistaa uusien kontaktien lisääminen postituslistaansa.

QR-koodi, eli neliömäinen kaksikulotteinen viivakoodikuvake, joka mobiililaitteella skannattuna avaa lukijoille tai kävijöille hyödyllistä lisätietoa esimerkiksi esineestä, paikasta tai palvelusta. QR-koodit yhdistävät fyysisen maailman ja virtuaalimaailman. QR-liite on englannin kielestä peräisin ja tarkoittaa quick response, eli nopea reagointi. Koodit on yleistymässä niin museoympäristössä kuin yleisesti eri puolella digitalisoituvassa yhteiskunnassamme. Näihin digitaalisiin kuvakkeisiin voi upottaa monenmoista sisältöä, kuten esimerkiksi tekstitietoa, äänikertomuksia tai videoita. QR-koodeja voi tehdä internetistä löytyvillä ilmaisilla QR-generaattoriella. Suositteaisin dynaamisten QR-koodien käyttöä staattisten sijaan, koska dynaamisen QR-koodin sisältämää informaatiota pystyy muuttamaan tekijän haluamalla tavalla niin monta kertaa kun on tarvetta ilman, että esimerkiksi esitteitä tai teoskylttejä tarvitsee painaa tai teettää uudelleen. Jos QR-koodin sisältöä tarvitsee editoida, käyttäjä muuttaa helposti kyseisen QR-koodin web-linkin QR-koodin hallinnointisivuston avulla (www.qr-koodi.net).

Kuva 4: lähde: <http://www.esponce.com/>

5 RAHOITUS

Lapsuus alettiin laskea yhtenä Suomen valtiollisen politiikan tärkeänä taloudellista kasvua ja kilpailukykyä edistävänä sosiaalisena investoinnin alueena 1990-luvulla. Silloin elettiin 90-luvun alun laman seuraamuksia, eikä silloin uskottu, että markkinat ja yhteisöt kykenisivät hallitsemaan uusia sosiaalisia riskejä ilman valtiota. Myöskään ei uskottu pitkäjänteiseen talouskasvuun ilman valtiota. Investointi kansalaisten koulutustason nostamiseen kuului hyvinvointivaltiomme päästrategioihin ja yhteiskunnan tulevana työntekijöinä lapset edustivat investointiajattelussa aivan 'erityistä' pääomaa, jota ei saisi hukata. Tähän haluttiin panostaa ja alkuun pantiin ns. Iltapäivä uudistus, jonka myötä heräsi vahvempi kiinnostus koululaisten koulun jälkeiseen ajankäyttöön ja sen laatuun (Sipilä 2011).

Maamme kulttuurin toimialan valtionavustusuudistus toteutetaan vuodesta 2017 alkaen. Vuorovaikutusta taide- ja kulttuurikentän toimijoiden sekä kasvatus-, koulutus- ja tutkimuskentän toimijoiden kesken lisätään. Kulttuurin rahoituskehitys Suomessa oli 90-luvun laman jälkeen suotuisa aina 2010-luvun taitteeseen saakka. Sen jälkeen toimialalle on kohdistunut säästöjä, ja alalla on jouduttu turvautumaan henkilöstön ja toiminnan supistamisiin (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20, 21).

Jos esimerkiksi hallituksen kärkihanke *Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta*, jonka tarkoituksena on lisätä lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastaa taidetta ja kulttuuria koulupäivän yhteydessä saa jatkoaikaa (hankkeen aikajana liitteenä), tätä valtionavustusta voidaan anoa CLUB ARTiBUS -taidepedagogiselle ja poikkitieteelliselle yleisöohjelmalle. Tällä kärkihankkeella hallitus tukee harrastetuntien järjestämistä koulupäivän yhteydessä, joko koulujen omissa tiloissa tai kouluja lähellä olevissa kulttuuritiloissa. Avustukset ovat harkinnanvaraisia, ja jotta anomus vastaisi niiden edellytyksiin ja arviointikriteereihin, yleisöohjelman harrastetunnit tulee järjestää alueen lasten ja nuorten oman kiinnostuksen pohjalta. Harrastetuntien aiheet tulee valita opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisen koululaiskyselyn koulukohtaisten tulosten tai vastaavanlaisen koulun oppilaiden kuulemisen perusteella. Koululaisten vastaukset

löytyvät päivitettyinä minedu.fi ja lastenkulttuuri.fi -verkkosivuilta. Vuoden 2017 kyselyyn vastanneiden, lähellä Elverketiä peruskoulua käyvien lasten ja nuorten vastauksista (liitteenä) voi päätellä, että kysyntää löytyy kuvataiteeseen pohjautuvalle kerhotoiminnalle.

Suurimman osa CLUB ARTiBUS -ohjelman kuluista muodostaa henkilöstökulut. Kun haastattelin Raaseporin kaupungin sivistystoimen johtajaa, hän kehotti säätiötä huomioimaan, että Tammisaaresta löytyy aika monta peruskoulun oppilaita, joilla on oikeus ja tarve koulukyydille. Tämä tarkoittanee, että iltapäiväkerhojen suunnitteluvaiheessa pitää ajatella myös näiden lasten osallistumismahdollisuuksia ja miten heidän kuljetustarpeensa hoidetaan ja mahdollisuuksien mukaan rahoitetaan.

CLUB ARTiBUS -ohjelman rahoitusmalli perustuu mahdollisesti saatavilla olevien tukien sekä mahdollisesti pieneen kerhomaksuun, joka kattaa työpajoissa käytettävien materiaalien hankintakustannuksia. Materiaalit säätiö tulee kuitenkin hankkia ja käyttää tietoisesti ja hankinnanvaraisesti uusiomateriaalia hyödyntäen aina silloin kun on mahdollista. Mahdollisia osallistumismaksuja pidetään niin edullisina kuin vaan ohjelman budjetissa on varaa, jotta jokaisella mukaan pyrkivällä olisi mahdollisuus osallistua.

Avustuksia CLUB ARTiBUS -ohjelmalle voi sen poikkitieteellisen konseptinsa vuoksi anoa monelta eri taholta, kuten esimerkiksi yllä mainitulta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Raaseporin kaupungilta, Svenska kulturfondenilta, Suomen kulttuurirahastolta, Raha-automaattiyhdistykseltä, Waldemar von Frenckells stiftelseniltä sekä ohjelman eri teemoista riippuen eri muiden säätiöiden projektirahoitusohjelmilta.

6 TUOTTEISTUSEHDOTUS JA AIKATAULU

Toimitilat, joihin säätiö on harkinnut avaavansa laajennettua taidetyöpajaohjelmaa, ovat tällä hetkellä muussa käytössä ja vapautuisivat laajennetun yleisötyön käyttöön aikaisintaan loppuvuodesta 2019. Tämä merkitsee, että kehittämis ehdotuksiani

poikkitieteelliselle taidekasvatusohjelmalle ja laajennetulle yhteistyökonseptille olisi syytä pilotoida alkusyksystä 2018 alkaen, jotta säätiön johtokunta voisi ajoissa harkita, lähdetäänkö Elverketin toimitiloihin toteuttamaan laajempaa yleisötyöohjelmaa, tarvitseeko se lisätilaa, ja miten tällöin ratkaistaan säätiön sisäisen toiminnan mahdolliset uudelleen sijoittamistarpeet?

Osana laajennettua kiinnostusta herättävää yleisötyötä haluan ehdottaa, että CLUB ARTiBUS -ohjelmakokonaisuuteen sisältyisi myös yleisölle tarjottuja mahdollisuuksia tutustua taidekeskuksessa ja sen tuotannon yhteydessä työskentelevien eri ammattikuntien, kuten esimerkiksi taidekonservaattorin, -kuraattorin, näyttelytekniikon, taiteilijan ja amanuenssin työkuvaan.

Mikäli CLUB ARTiBUS -ohjelman pilotointi katsotaan onnistuneen, ehdotan, että tuotteistusprosessi käynnistyisi keväällä 2019 SWOT -analyysin menetelmää käyttäen. Tämän menetelmän kautta säätiö voisi havainnoida ja analysoida ohjelman vahvuuksia (strengths), heikkouksia (weaknesses), mahdollisuuksia (opportunities) ja uhkia (threats). Analyysien kautta säätiö voi kiinnittää huomiota mahdollisiin esille nousseisiin ongelmakohtiin, korjata näitä, ja sitä myötä tehostaa CLUB ARTiBUS -ohjelman houkuttelevuutta.

Visuaalisen ilmeen esille tuomiseen ja julisteiden sekä esitteiden suunnitteluun palkattaisiin graafikko. CLUB ARTiBUS -ohjelman lanseerauksen optimaalinen ajankohta on tarkasti suunniteltava koulujen loma-aikoja ja lukukausiaikatauluja huomioiden. Seuraavan syksyn ohjelman ensimarkinoinnin voisi esimerkiksi toteuttaa kesälomien aikana tori-, festari- ja kesätapahtumien pop-up -työpajoina.

7 PÄÄTÄNTÖ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa millaista kuvataiteen liittyvää iltapäiväkerhotoimintaa Tammisaaren ja Raaseporin alueelta löytyy, ja millaista kysyntää tämänkaltaiselle ohjelmatarjonnalle löytyy. Tavoitteena oli myös selvittää, millaisia toimijoita alueelta löytyy poikkitieteelliselle kerhotoiminta

-yhteistyökoneptille, millä työn tilaaja Pro Artibus -säätiö parantaisi näkyvyyttään ja löytäisi uutta nostetta Tammisaarella sijaitsevan Elverket -toimitiloihinsa.

Ehdottamani CLUB ARTiBUS -toimintakonsepti tarjoaa Elverket -taidekeskukselle ideapaperin, miten eri sektorien toimijat voivat Elverketissä yhtyä poikkitieteelliseen yhteistyökoneptiin, jonka kautta voivat auttaa toisen toistaan nostamaan tietoisuuttaan toistensa yleisöiden ja kuluttajien keskuudessa, ja sitä kautta omaa imagoaan.

Elverket -taidekeskuksen yhteisöllisyyden kehittämiseksi vaaditaan kärsivällisyyttä, työrauhaa ja mukaan kutsuttujen toimijoiden sitoutumista CLUB ARTiBUS -toimintaan. Tämän vuoksi olen ehdottamaani toimintakoneptiin listannut sellaisia toimijoita, joiden tiedän olevan kiinnostuneita ja avoimia poikkitieteelliselle yhteistoiminnalle. Toiminnalle on syytä perustaa oma tavoitteellinen ja organisoitu työryhmä, jota kutsutaan koolle säännöllisesti, esimerkiksi Clubi-päiviksi tai -illoiksi, ja jonka sisällä vallitsee moniammatillinen ja avoin ilmapiiri, missä jäsenet uskaltavat tuoda rohkeasti esille uusia kehittämissuhteita.

Tilaaaja on viestittänyt, että opinnäytetyöni tutkimustuloksia tullaan hyödyntämään säätiön taidepedagogisen ohjelmasisällön jatkokehittämissuhteessä ja moni CLUB ARTiBUS - poikkitieteellisen taidekasvatusohjelmaan ehdotettu yhteistyökumppani on ilmoittanut olevansa erittäin kiinnostunut osallistumaan ohjelman jatkokehittämissuhteeseen.

LÄHTEET:

- Art Lab Gnesta -yhdistyksen nettisivut. Viitattu 1.9.2017:
<http://www.artlabgnesta.com/about/>
- Björkqvist , Leena 2011. Kulttuuri kutoo. Yhteistyö ja verkostot vapaan kulttuurikentän tukena ja innostajana. Tuottaja2020 – Osaraportti 4. Helsinki: Metropolian Ammattikorkeakoulu.
- Coastwise Oy:n nettisivut: Viitattu 1.9.2017: www.coastwise.fi
- Energilaboratorietin facebook-sivut. Viitattu 1.9.2017:
<https://www.facebook.com/Energilaboratoriet-157664781103813/>
- Hakkola, Kirsti et. al. 1991. Lasten taidekasvatus. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.
- Hero, Laura-Maija 2011. Kulttuuri kipinöi. Tulevaisuusajattelu pedagogisena haasteena. Tuottaja2020 – Osaraportti 5. Helsinki: Metropolian Ammattikorkeakoulu.
- JCO Digitalin nettisivut. Viitattu 14.9.2017. <https://www.jco.fi>
- Juholin, Elisa 2006. communicate! Viestintä strategiasta käytäntöön. Porvoo: WS Bookwell.
- Jääskeläinen, Liisa & Repo, Tarja (toim.) 2011. Koulu kohtaa maailman. Mitä osaamista maailmankansalainen tarvitsee? Kuopio: Opetushallitus.
- Levanto, Marjatta 2013. Painopisteenä taidekasvatus. Svenska kulturfondenin taidekasvatusta tukeva avustus Pro Artibus -säätiölle 2011-2013 -raportti. Helsinki: Svenska kulturfonden.
- Löfgren, Mikael 2015. Inga undantag. Värdeskapande i små och medelstora samtidskonsthallar. Göteborg: Nätverkstan.
- Museo- ja tiedekeskus Luupin nettisivut. Viitattu 1.9.2017.
<https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/>
- Mustarinda-seuran nettisivut: Viitattu 17.5.2017. www.mustarinda.fi
- Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20: Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025. Helsinki: Valtioneuvosto. Viitattu 11.10.2017:
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79811/okm20.pdf>
- Pro Artibus -säätiön nettisivut. Viitattu 14.9.2017:
<http://proartibus.fi/fi/kokoelma/#JULKINEN%20TAIDE>
- QR-koodi.net -verkkosivut. Viitattu 2.11.2017: www.qr-koodi.net
- Raaseporin kansalaisopiston nettisivut. Viitattu 1.9.2017:
<https://opistopalvelut.fi/raseborg>
- Raaseporin kaupungin matkailutoimiston nettisivut. Viitattu 15.11.2017:
<https://www.visitraseborg.com/fi/>
- Raaseporin perusopetuksen paikallinen opetussuunitelma 2016. Vahvistettu sivistyslautakunnassa 8.3.2016.

Rosk'n rollin Oy:n nettisivut. Viitattu 14.9.2017. <http://www.roskroll.fi>

Sipilä, Jorma 2011. Hyvinvointivaltio sosiaalisena investointina: älä anna köyhälle kalaa vaan koulutus! Yhteiskuntapolitiikka-76 (2011):4. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. PDF -tiedosto.

Stiftelsen Pro Artibus verksamhetsberättelse 2015.

Stiftelsen Pro Artibus verksamhetsberättelse 2016.

Strandell, Harriet 2012. Lapset iltapäivätominnassa. Koululaisten valvottu vapaa-aika. Helsinki: Gaudeamus.

Suomen Kulttuurirahaston raportti: Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013. TNS Gallup Oy – internetpaneeli.

Tammisaaren Energia Oy:n nettisivut. Viitattu 17.5.2017: www.ekenasenergi.fi/fi

Tvärminnen eläintieteellisen aseman nettisivut. Viitattu 14.9.2017.

<https://www.helsinki.fi/fi/tutkimusasemat/tvarminnen-elaintieteellinen-asema/tutkimus-tvarminnessa>

Opetus- ja kulttuuriministeriön nettisivut: Avustukset: Kärkihankkeet: Taiteen ja kulttuurin saatavuuden parantaminen lapsille ja nuorille / lastenkulttuuri. Viitattu 18.10.2017:

http://minedu.fi/sv/understoden/understod/-/asset_publisher/lastenkulttuurin-saatavuuden-parantaminen?_101_INSTANCE_9GY9rOgrEM2b_languageId=fi_FI

Wanås Konstin nettisivut. Viitattu 14.11.2017:

<http://www.wanas.se/svenska/Larande/Specialprojekt/XLARGE.aspx>

Haastattelut ja ideointipalaverit keväällä ja syksyllä 2017:

Coastwise Oy, Romi Rancken, toimitusjohtaja

Energilaboratoriet, Mia Skog, perustaja ja vastaava pedagogi

Pro Artibus -säätiö, Kia Orama, yleisötyön kuraattori

Pro Artibus -säätiö, Sabina Westerholm, toimitusjohtaja

Raaseporin Kansalaisopiston rehtori ja Kuvataidekoulu Colorikuksen kuvataideopettaja

Raaseporin kaupungin iltapäivätoiminnan koordinaattori Seppo Lintuluoto

Raaseporin kaupungin opetuspäällikkö Robert Nyman

Tammisaaren Energia, Mikaela Holmström, suunnittelija sekä Frank Hoverfelt, toimitusjohtaja

Vimma - nuorten taide- ja toimintatalo, Turku, palvelupiste/Hannele

Liite 1:

Yleisötutkimus Elverket

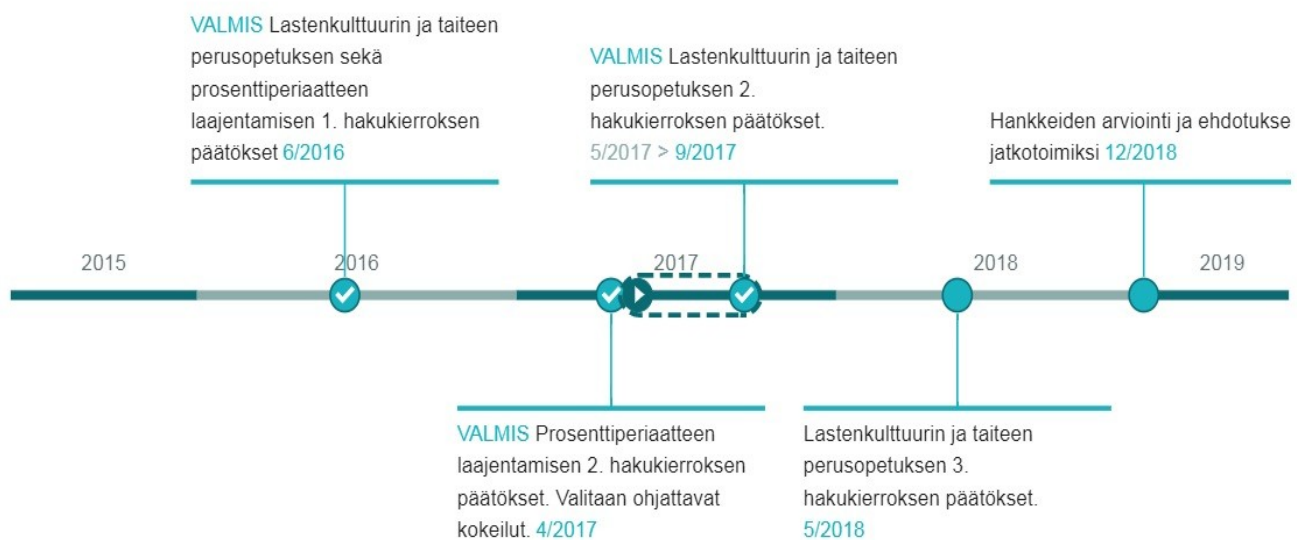
YLEISÖTUTKIMUS ELVERKET SYKSY 2016/KEVÄT 2017	
Tarkoitus:	kuulla yleisön halukkuudesta osallistua uuteen 'CLUB ARTIBUS' (työnimi) kuvataidepedagogiseen iltapäiväkerho-ohjelmaan
Kohderyhmä:	raaseporilaiset lapsiperheet / lapset / nuoriso
1	Montako lasta tai nuorta perheessänne on? _____ Minkä ikäisiä? _____
2	Missä kaupunginosassa asutte? (postinumero) _____
3	Mitä perheenne harrastaa vapaa-ajallaan? perhe: _____ lapset/nuoriso: _____ aikuiset: _____
4	Mitä kulttuuriharrastuksia perheellänne on? Teatteri ☐ Kuvataide ☐ Musiikki ☐ Kirjallisuus ☐ Elokuva ☐ Tanssi ☐ Muu ☐ Muita, mitä? _____
5	Missä kulttuuritalossa tai tapahtumassa perheenne yleensä käy? Kirjasto ☐ Museo ☐ Galleria ☐ Kulttuuritalo ☐ Teatteri ☐ Konsertti ☐ Muu ☐
6	Montako kertaa olette käyneet Galleria Elverketissä? 0 ☐ 1-5 ☐ 5-10 ☐ >10 ☐

- 7 Onko perheenne kiinnostunut osallistumaan taiteeseen liittyvään iltapäiväkerhotoimintaan?
- Kyllä Ei
- 8 Jos vastasitte edelliseen kysymykseen Kyllä, mikä olisi mielestänne sopiva lukukausimaksu kerhotoiminnalle, jonka kesto on 1,5 h viikossa ja johon sisältyvät materiaalikulut?
- _____ €
- 9 Mikä viikonpäivä ja kellonaika sopisi parhaiten perheellenne?
- _____ klo _____
- 10 Onko joku perheestänne osallistunut aiemmin Pro Artibuksen työpajoihin?
- Kyllä Ei
- Jos kyllä, kuka/ketkä? lapsi/nuori aikuinen
- Jos kyllä, lapsi/nuori, osallistuiko hän koulupäivänä vai vapaa-ajallaan?
- koulupäivänä vapaa-ajallaan

Kiitos osallistumisestanne!
PRO ARTIBUS -SÄÄTIÖ

Liite 2:

Opetus- ja kulttuuriministeriön taiteen ja kulttuurin kärkihankkeen aikajana

17.10.2017

Liite 3:

Ote valtakunnallisen taiteen ja kulttuurin kärkihankkeen koulukohtaisesta koululaiskyselystä

Kunta	Koulu	Elokuva	Media- ja	Kädent.	Musiikin	Tanssi	Valokuva	Kuvatai
Raasepori	Ekenäs högstadieskola	15	15	18	9	14	19	15
Raasepori	Höjdens skola	35	27	22	13	30	35	44
Raasepori	Karis svenska högstadium	49	49	27	32	31	58	46
Raasepori	Klinkbackan koulu	24	10	13	6	7	17	17
Raasepori	Mikaelskolan	13	10	2	5	4	11	10
Raasepori	Seminarieskolan	13	8	0	3	4	13	8
Raisio	Kaanaan koulu	11	12	11	8	11	10	13
Raisio	Kuloisten koulu	31	14	16	9	23	32	28
Rantasalmi	Rantasalon peruskoulu	72	55	64	40	37	76	82
Ranua	Impiön koulu	8	9	8	9	1	6	7
Ranua	Kuhan koulu	8	4	17	3	3	12	13
Ranua	Ranuan yläaste	24	21	25	14	15	27	24
Rauma	Karin koulu	10	5	6	5	8	7	9
Rauma	Malmin koulu	10	0	7	0	1	5	6
Rauma	Rauman normaalikoulu	90	53	46	45	64	71	86

Liite 4:

CLUB ARTIBUS WORKSHOPS - ehdotuksia

KIPINÄÄ VÄREISTÄ

Turbiinihallin pyöreän pöydän ympärillä ihmetellään, kuinka pienet värihiukkaset laskeutuvat kauniisti liidellen veden sekaan, ja kuinka päivänvalo yhtäkkiä heijastaa uutta energiaa kirkkaanväristen kulhojen läpi. Sateenkaariko siellä kipinöi?

Aika: 1,5 h

Ikäsuositus: yli 3 -vuotiaille.

[lue lisää...](#)

STORYTELLING - DRAWING

Stig in i vårt spännande sagotält och följ med på fantastiska fantasifulla resor i fableernas och legendernas värld.

Vill du illustrera berättelserna som berättas är det bara att ta för sig från vår rikliga buffé av pennor, papper och paddor!

Tid: 1,5 h

Målgrupp: från 7 år [läs mer...](#)

WHAT A WASTE??

Grab your garbage and pop by for Our Free Ultimate DIY workshop! We've got all the tools & equipment you'll need for creating something nice and needful out of 'nothing'. Our talented teachers will offer you great hands-on learning for free.

Time: 2 h

Age: 10 and up [read more..](#)